

Hans Bruun, Kristiania, foreviste i sin kollektivsamling fotografi av havre paa nydyrket, vel formuldet myr ved Stavanger Amts Landbruksskole 1908, samt fotografi av gjødslingsforsøk i havre paa Det Norske Myrselskaps Forsøksstation paa Mæresmyren 1911.

Utstillingen som var aapen fra 3. til 7. oktober, var i det store og hele tat rikholdig og blev godt besøkt. Det blev sagt at Stavangerutstillingen skulde være en generalprøve paa amtets deltagelse i Norges jubileumsutstilling 1914, og det tør vistnok siges at generalprøven som saadan saa meget lovende ut.

TORVSTRØ FOR LANDMANDEN

AV INGENIØR ARNE RASMUSSEN

DE FLESTE kjender vel til og glæder sig over torvstrøindustriens raske utvikling i den senere tid. Baade større og mindre fabrikker vokser op rundt omkring, og mange gaardbrukere anvender ogsaa tilstrækkelig torvstrø i fjøs, stald, grisehus, kloset, o. s. v., men flere anvender altfor litet, og endda flere bruker slet ikke torvstrø.

Dette strømiddels fuldstændige overlegenhet over alle andre er nu saa ofte bevist baade ved nøiagtige sammenlignende forsøk og ved praktisk erfaring, at ikke den ringeste tvil om dets udmerkede egenskaper kan opstilles. At torvstrø opsuger og fastholder al flytende gjødsel vet vi jo, og mange mener vistnok, at dette er alt hvad det formaar, men saa er langt fra tilfældet: — det er mykt og behagelig for dyrene at ligge paa, og det har ogsaa en merkelig evne til at opsuge gasarter, hvorved luften i det fjøs eller stald hvor torvstrø brukes i tilstrækkelig mængde altid er ren og frisk og dyrene trivelige og sunde, saa kjørenes melkeavkastning, ungdyrenes tilvekst, hestenes arbeidsevne, o. s. v. økes.

Desuten viser erfaringen, at torvstrøgjødsel har en fordelagtig virkning paa akerjorden, idet leren blir varmere og lettere, og sandjordens fugtighet økes og blir mere konstant end om gjødsel med andre strømidler anvendes.

Man hører ofte uttalt om en eller anden gaardbruker, at han er særdeles driftig og foretagsom: han bruker aarlig saa og saa mange sækker kunstgjødsel, — men hvor meget torvstrø han bruker høres intet om. Ære være den kunstige gjødsel! — Den er udmerket, naar den brukes med forstand; men endda bedre er den naturlige gjødsel, man faar ved at la torvstrø opsuge al den tvag og de gasarter, som ellers forsvinder sporløst.

Hvis man bruker tilstrækkelig torvstrø overallt, — dog ikke i sauefjøset — kan manganen sæk kunstgjødsel spares, og jorden faar allikevel mer, — og tillike mer letopløselig næring.

Det som mest kan indvendes er, at torvstrøet paa mange steder

falder for dyrt. De større fabrikker kan ikke sælge sit strø nævneværdt billigere end de nu gjør, om de skal drives med fordel, saa længe arbejdspriserne er saa høje. Transporten spiller ogsaa en saa væsentlig rolle, at det kun er de ved en fabrik nærmest liggende distrikter som med fordel kan faa sit torvstrø derfra. Paa andre steder blir gaardbrugerne nødt til at producere sit torvstrø selv, og det blir i de allerfleste tilfælder billigst, hvis bare en lempelig myr findes nogenlunde i nærheten.

Hvor der forekommer en større strømyr og paa tæt bebyggede steder, arbejder torvstrøsamlagene bedst, idet utgifterne for avgrøftning o. s. v. fordeles paa flere; men ogsaa hvor en enkelt gaardbruger er henvist til at selv fabrikere sit torvstrø, kan han ved en praktisk ordning faa meget billig strø.

Avgrøftningen blir som regel dyrest, og paa den utgiftspost lønner det sig ikke at putte av noget. Men naar utløpsgrøften først er kommet frem til kanten av myren, kan ogsaa selve strøstikningen umiddelbart begynde, da man naturligvis stikker til strø det materiale, som skal graves ut for grøftens fortsættelse op gjennem myren. Siden bør optagningen foregaa systematisk som ved en større fabrik, da dette utvilsomt er fordelagtigere end at harve myren og rake sammen den derved løsrevne mose eftersom den tørker.

I tørre somre kan man vistnok faa »harvestrø« tilstrækkelig tørt, men i mere regnfulde aar holder myrflaten sig saa fugtig, at den opharvede mose neppe nok blir halvtør, selv om der kommer en liten tørkeperiode. Desuten blir harvestrø altid ujevnt. Er strøet derimot stukket i regelmæssige stykker, kan det tørkes paa hesjer, og man er isaafald nok saa sikker paa altid at faa noget brukbart.

Hvor hesjer falder for kostbare at anskaffe, stilles torvstykkene efter nogen tids tørkning, — og efter at være vendt, — op i aapne kuver saa store som mulig. De maa bygges forsigtig, saa de ikke synker sammen; ti derved forsinkes tørkningen i høi grad. Er kuvene godt bygget faar man selv i noget regnfulde somre de øverste stykker i hver kuve nogenlunde tørre. De nederste torvstykker, som eventuelt ikke blir tørre den første sommer, kuves atter op tidlig næste vaar, saa de faar godt av den intense vaartørk.

En eller flere laaver efter produktionens størrelse bygges saa nær myren som mulig, forat indbjergningen kan ske i en fart. At bygge laavene ute paa myren underletter jo indhøstningen, men medfører den ulempe at alt trævirke, som kommer ned mot myrflaten raatner hurtig, og fugtighet trænger let op i de underste strølag; desuten falder husene lettere ned om de bygges ute paa myren med dens ujevne sætninger ved frost og tæleløsning.

Hvorvidt det er mest hensigtsmæssig at rive strøet hjemme paa gaarden eller i laaven ved myren beror helt paa de lokale forhold.

Paa en mindre gaard hvor der findes en pigtræskemaskine, som drives for haandkraft eller hestevandring, har man i denne maskine en

saa god torvstrøriver, at nogen særskilt saadan ikke behøves. Har man ikke en pigtræskemaskine, maa en torvstrøriver anskaffes.

Alt strø maa nemlig sønderrives.

Selv i grischuset, hvor mange lægger de hele torvstykker ind og lar grisene selv sørge for rivningen, bør heller revet strø anvendes. For at hindre grisene fra at spise av det tvagblandede strø, lægges løse spjele-lommer over gulvet efterat et tykt lag strø er bredt ut.

Det arbeide man har med rivningen betales godt gjennom den større nytteeffekt man faar av revet end av urevet torvstrø.

SPREDTE TRÆK AV SVENSKA MOSSKULTURFÖRENINGENS ARBEIDE FOR MYRDRYKNINGEN 1886—1911

AV MYRKONSULENT JONLENDE-NJAA

EN nogenlunde fuldstændig omtale av Svenska Mosskulturföreningens omfattende arbeide for ophjælp av myrdrykningen vilde bli en større bok. Saa interessant og lærerikt det kunde være at gaa nærmere ind paa foreningens betydningsfulde virksomhet paa dette omraade, skal jeg, paa grund av »Meddelelsernes« indskrænkede spalterum, indskrænke denne artikel til en kortfattet oversigt over arbeidets organisation og de vigtigste resultater.

Fra en liten privat sammenslutning, som første aar hadde en indtægt paa kr. 315,75, har nu Svenska Mosskulturföreningen utviklet sig til et halvt offentlig selskap, som i 1911 hadde et budget paa kr. 70 100,00, hvorav staten, landhusholdningsselskaper og landsting bidrog med kr. 50 400,00.

Foruten direktøren, dr. *Hjalmar von Feilitzen*, har foreningen nu følgende tjenestemænd: 1 botaniker og geolog, 2 kemikere, 3 agronomisk utdannede konsulenter (kulturingeniører), 1 assistent ved karforsøkene, 1 inspektør ved Flahult og 1 formand ved Torestorp, samt 1 kassererske.

Foreningens arbeide falder i 3 hovedavsnit, nemlig: I. den *praktisk-videnskabelige avdeling*, II. den *raadgivende virksomhet* og III. *oplysningsarbeide*.

I.

Den praktisk-videnskabelige virksomhet omfatter *myrundersøkelser*, *laboratoriarbeider* og *forsøk*.

Siden 1890 har foreningens botaniker foretat *myrundersøkelser*, og til og med 1911 er der undersøkt ikke mindre end 6 468 myrer i 22 av Sveriges 24 len. Dette arbeide har til hensigt at skaffe kjendskap